

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: ABC-Bogen

Citation: Andersen, H. C.: "ABC-Bogen", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. III kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 56. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr03val-shoot-workid63609/facsimile.pdf> (tilgået 05. december 2021)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. III kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

ABC-Bogen.

[79]

Der var en Mand, som havde skrevet nogle nye Vers til »Abc- [81]
Bogen«; saadan to Linier til hvert Bogstav, ligesom i den gamle
Abc; han syntes, at man skulde have noget Nyt, de gamle Vers
vare saa forslidte, og han syntes nu altid saa godt om sine egne. 5
Den nye Abc laae endnu kun skrevet, og den var ved Siden af
den gamle trykte stillet hen i det store Bogskab, hvori der stode
saa mange lærde Bøger og moersomme Bøger, men den gamle
Abc vilde nok ikke være Nabo til den nye og var derfor sprun-
get fra Hylden og havde i det samme givet et Skub til den nye, 10
saa den ogsaa laae paa Gulvet og det med alle sine løse Blade
spredte rundtom. Den gamle Abc vendte opad den første Side,
og det er den vigtigste i den, der staae alle Bogstaverne, de store
og smaa. Det Blad har nu Alt, hvad alle de andre Bøger leve
af, Alphabetet, Bogstaverne, dem, der dog regjere i Verden; en 15
forfærdelig Magt har de! det kommer alene an paa, hvorledes
de kommanderes til at staae; de kunne give Liv, slaae ihjel,
glæde og bedrøve. Enkelte opstillede betyde de Ingenting, men
stillede i Geled, – ja, da vor Herre lod dem lægge under sine [82]
Tanker, fornem vi mere, end vi nægtede at høre, vi bøiede os 20
dybt, men Bogstaverne nægtede at høre det.

Der laae de nu og vendte opad! og Hanen i det store A straa-
lede med røde, blaae og grøene Fjer; han brystede sig, for han
vidste hvad Bogstaverne betød og at han var den eneste Leven-
de i dem. 25

m *Collin 26, 4^e II: 56. 1 bl. m. overhæbning, til 55, 72 og de Sunaa.*

A NEH 1-58 s. 78-82 (*Bibi. 772*). *Det bladet er sat med større skrift end alders,*
og A er tegnet initial med hane som de rigtige ABC'ere. A² NEH 1-58².
A³ NEH 1-59. A⁴ NEH 1-55.

B 16EF-67 s. 68-65 m. 9 ill.

C SS 25-68 s. 63-53.

D EHF 8-70 s. 67-72 m. 3 ill. (*5. Ammes 13*).

2 Vers til »Abc-Bogen«; 4 Vers til A.B.C., Bogen tilføjet i *hils m.* 6 skrevet;
skrevet A³. 9 sprunget; sprunget A³. 15 har; have D.

Da gamle *Abc-Bog* faldt paa Gulvet slog han med Vingerne, fløj ud og satte sig paa en Kant af Bogskabet, glættede sig med Næbet, og gulede, saa det skingrede efter. Hver Bog i Skabet, som ellers Nat og Dag stod ligesom i en Døs, naar den ikke var i Brug, fornåm det Trompetstød – og saa taledes Hanen høit og lydeligt om den Uret, der var gjort den værdige gamle *Abc-Bog*.

»Alting skal nu være nyt, være anderledes!« sagde den, »Alt skal være saa fremad, Børn ere saa kloge, at de nu kunne læse før de kjende Bogstaver. »De skulle have lidt Nyt!« sagde han, der skrev de nye *Abc-Vers*, som ligge der spredte paa Gulvet. Jeg kjender dem! meer end ti Gange har jeg hørt ham læse dem op for sig selv, det var ham saadan en Fornøjelse, nej, maa jeg bede om mine egne, de gode gamle med *Xanthus*, og de Billeder, der høre til; dem vil jeg kjæmpe for, dem vil jeg gale for! enhver Bog i Skabet kjender dem vel! nu skal jeg læse de skrevne nye! læse dem med al Relighed! lad os saa være enige om, at de ikke due!»

[83] A. Amme.

En Amme gaar i Søndagsklæder,
Og Andrés Børn er hendes Hæder.

B. Bonde.

En Bonde før leed stor Fortrød,
Nu er han tids for meget med!

»Det Vers finder jeg nu inderligt flaut!« sagde Hanen, »men jeg læser videre!»

C. Columbus.

Columbus oer Havet foer,
Og Jorden den blev dobbelt stor!

D. Danmark.

Om Danmarks Rige Sagnet gaar,
Gud ei sin Haand af Danmark slaar!

»Det vil nu Mange finde saa kjønt!« sagde Hanen, »men det gjør jeg ikke! jeg finder nu Ingenting kjønt her! – videre!»

E. Elephant.

En Elephant gaar altid tungt,
Om ogsaa Hjertet det er ungt!

17 due[?] » mgl. A.

- F. Formerkelse. [83]
*Formerkelse gjør Maanen godt,
Den gaaer saa længe med Kalot!*
- G. Galten. 5
*Om Galten end faaer Ring i Næsen,
Han lærer ei det fine Væsen.*
- H. Hurra.
*Tidt er et Hurra paa vor Jord
Et meget ubesindigt Ord!*
- »Hvor skal nu et Barn forstaae det!« sagde Hanen, »der staaer 10
rigtignok paa Titelbladet: »*Abc-Bog for Store og Smaa*«, men
de Store have Andet at bestille end læse *Abc-Vers* og de Smaa
kunne ikke forstaae det! Der er en Grændse med Alt! Videre!«
- J. Jord. 15
*Vor Jord er vor Moder saa rund og saa stor,
Og vi gaae tilsiædt igjen i vor Moer!*
- »Det er nu raat!« sagde Hanen.
- K. Kø. Kalv. 20
*En Kø er Tyrens Madame,
Og Kalven kan blive det samme!*
- »Hvor skal man nu *kunne forklare for Børn det Familieskab?«
- L. Løve. Lorgnet. [85]
*Den vilde Løve har ei Lorgnet,
Det har den tamme i Nummer-Parquet.*
- M. Morgensol. 23
*Op staaer den gyldne Morgensol,
Men ei fordi Gaardhanen goel.*
- »Nu faaer jeg Grovheder!« sagde Hanen; »men jeg er da i
godt Selskab, i Selskab med Solen! videre!«
- N. Neger. 30
*Sort er en Neger al sin Tid,
Ham kan man ikke vaske hvid.*

13 med] for A², med A³, for A⁴. 21 *kunne] kunde A. kunne A².

O. Olieblad.

*Det bedste Blad – ja veed Du hvad?
Det var dog Duens Olieblad.*

P. Pande.

5 *Tidt rummes i Menneskets Pande,
Hvad knap kan rummes i Tider og Lande.*

Q. Qvæg.

*At eis Qvæg er stort og godt,
Selv være Qvæg, det er kun smaat.*

[86]

R. Rundetaarn.

*Skjønt man er skabt som Rundetaarn,
Er man derfor ei heivelbaar'n.*

S. Sviin.

15 *Lad det Dig ikke gjøre høven,
At Du har mange Sviin paa Skoven.*

»Tillader De nu, jeg galer!« sagde Hanen, »det tager paa Kræfterne at læse saa meget! man maa trække Veiret!« – og saa galede den, saa at det skingrede som Messing-Trompet, og det var en stor Fornøjelse at høre paa – for Hanen. »Videre!«

20

T. Theekedel. Theemaskine.

*Theekedlen fik han Skorsteens-Rang,
Og har dog Theemaskinens Sang.*

U. Uhret.

25 *Skjønt Uhret stadigt slaar og gæser,
Midt i en Evighed man staaer!*

»Det skal nu være saa dybt,« sagde Hanen, »men jeg kan ikke hitte det paa Bunden!«

V. Vaskebjørn.

30 *En Vaskebjørn kan vaske Tingen
Saa længe, at den bliver ingen!*

X. --

[87]

»Her har han ikke kunnet finde paa noget Nyt!»

*I Ægteskabs-Sø skal der findes en Klippe,
Af Socrates blev den betegnet Xanthippe.*

»Han maatte dog tage Xanthippe. Xanthus er nu bedre!» 5

Y. Ygdrasil.

*Under Ygdrasil-Træ var Gudernes Sted, -
Træet er dødt og Guderne med!*

»Nu er vi snart ude!» sagde Hanen, »det er altid en Trøst.
Videre frem.« 10

Æ. Æsel.

*Et Æsel er et Æsel dog,
Om selv det gaar med gyldent Skrog.*

Ø. Østers.

*En Østers har ikke til Verden Fiduus,
Den veed, man kan æde den ud af sit Hus!» 15*

»Der slap det! men det er ikke overstaet! nu skal det tryk-
kes! og saa skal det læses! det skal bydes istedetfor de værdige
gamle Bogstav-Vers i min Bog! Hvad siger Forsamlingen,
Lærde og Ulærde, enkelte og samlede Skrifter? hvad siger Bog- [88]
skabet! Jeg har talt - nu kunne de Andre handle!»

Og Bøgerne stode og Skabet stod, men Hanen fløj ned igjen
i sit store A og saae sig stolt om. »Jeg talede godt, jeg galede
godt -! det gjør den nye *Abc-Bog* mig ikke efter! den dør
bestemt! den er død! den har ingen Hæne!» 25

1 X. --] Xanthippe A¹. 3 Ægteskabs] Ægtestands A¹, Ægteskabs B,
Ægtestands C. 5 bedre!] c. ngl. A. 11 Æ.] *Foran dette indskyder A¹:*

Z. Zephyr.

*Paa Dansk er Zephyr en Vesteovind,
Der især igjennem Pels og Skind.*